

M 2 fra Skagensbanen

- Skabt til mere end personvogn

SB M 2 - HØNEN - på Mariager station.

Selvom man starter livet som personvogn oven i købet med træsæder og ikke selv kan køre, men skal trækkes af et lokomotiv, kan man godt ende sine dage som en fin motorvogn, der kører ved egen kraft.

Det er, hvad "HØNEN" fra Skagensbanen kan berette om. For snart hundrede år siden blev Skagensbanen ombygget fra smalsporsbane til normalspor. Året var 1924. Alt materiel til Skagensbanen skulle udskiftes, og blandt de nyanskaffede personvogne, som alle blev leveret fra Vognfabrikken Scandia i Randers, var også sommerpersonvognen C42 - en vogn uden varme.

Det blev imidlertid kun til godt tre år, hvor C42 kørte som sommerpersonvogn mellem Frederikshavn og Skagen. Privatbanen savnede reserve for den eneste motorvogn M1, som man ejede. Blikket faldt på C42. Hvorfor ikke ombygge denne nye personvogn med åbne endeperroner til motorvogn? - Som sagt, så gjort. Banen lod fabrikken Triangel i Odense ombygge vognen til benzinmotorvogn. Fabrikken installerede en 100 hk Continental benzinmotor. Den ene endeperron og vognkassens første fag vinduer blev indrettet til et smalt fører- og bagagerum. I vognens anden ende indrettedes et lille postrum, og passagerafdelingen midt i vognen blev forsynet med polstrede sæder af læder.

- Og VUPTI! - Skagensbanen fik sig en ny motorvogn, som helt naturligt blev litteret SB M2.

Ligesom de to andre Triangelvogne har M2 kun førerrum i vognens ene ende, så når M2 nåede vejs ende i Skagen eller Frederikshavn, skulle den en tur på drejeskiven for at køre den anden vej. - Men hvad betød det? - Det skulle banens damplokomotiver også. M2 blev forsynet med en gearkasse med tre gear samt et reversgear. Det betyder, at vognen hermed fik tre gear både fremad og tilbage.

På Skagensbanen blev vognen hurtig populær. Hos passagererne fik vognen kælenavnet "Hønen".

M2 er forsynet med postkontor med brevkasse, "som ikke tømmes".

FAKTA-Box om M 2

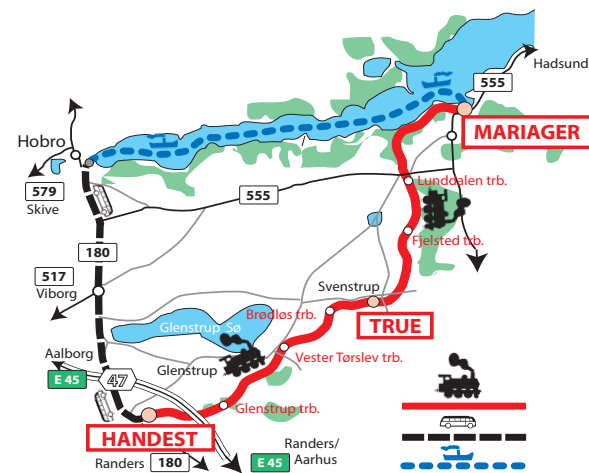
- 1924 Bygget som personvogn C 42 hos Vognfabrikken Scandia i Randers
- 1928 Ombygget til benzinmotorvogn M 2 af Triangel i Odense
- Forsynet med 100 hk Continental benzinmotor 6-cyll., mekanisk kraftoverføring, 3 gear, som trækker på bagerste aksel
- Længde over pufferne 13,1 meter
- Vægt 16 tons
- Max. hastighed 70 km/t
- Motorvognen opvarmes med indbygget centralvarmefyr
- Indretning: 40 siddepladser + 6 klapsæder + postkontor + wc
- 1941 Forsynet med Continental Benzinmotor, 6 cyll. 120 HK
- 1962 Forsynet med Leyland dieselmotor, 6 cyll. 125 HK
- Omkring 1980 henstillet uden motor
- 1989 til Mariager-Handest Veteranjernbane, Dansk Jernbane-Klub
- 1990 istandsat i Frederikshavn og forsynet med 150 hk Leyland dieselmotor

Lej din egen Triangel-vogn

Hvorfor ikke leje din/jeres helt eget Triangel-tog, næste gang du/l har fest, udflugt, firmabesøg, skovtur, bryllup og lignende?

En motorvogn med stil og med historie. Vi kan nemt koble en ekstra personvogn på toget, så der bliver plads til alle. Det bliver med garanti en succes og et arrangement, som alle gæster vil huske!

Rekvirer vores folder "Lej et tog", og læs mere om mulighederne. Book pr. telefon eller mail.

Mariager - Handest Veteranjernbane

Ny Havnevej 3, 9550 Mariager

Mail: driftsbestyrer@mhvj.eu • Tlf. +45 9854 1864

VELKOMMEN I TRIANGEL-VOGNEN

Et stykke dansk industrihistorie

Tre danskbyggede motorvogne i lakeret teaktræ

BOOK BILLET PÅ WWW.MHVJ.DK

Mariager - Handest Veteranjernbane
Dansk Jernbane-Klub

Lidt forhistorie

De forenede Automobilfabrikker – Triangel

I 1918 stiftedes De forenede Automobilfabrikker A/S som en sammenslutning af fabrikkerne Thrige, Anglo Dane og Jan. Fabrikken Thrige i Odense var langt den største, og det blev herfra, at produktionen af køretøjer til såvel vejtrafik som til jernbanetrafik blev videreført. Fabrikken satsede fra starten på produktion af busser og lastbiler.

I 1921 byggede/ombyggede Triangel en landevejsbus fra A/S Strandvejsautomobiler til jernbanekøretøj. Bussen blev forsynet med jernbanehjul og forskelligt andet udstyr og prøvekørt på Sydfyenske Jernbaner og forskellige af landets øvrige privatbaner. Vognens primære problem var størrelsen. Vognen var meget lille med kun 16 siddepladser.

Året efter ombyggedes vognen og fik nu 20 pladser og solgtes til Hammelbanen. Vognen blev udrangeret i 1933.

I 1923 startede produktionen af driftssikre små benzinmekaniske motorvogne, som leveredes til landets privatbaner op gennem 1930'erne.

Veteranbanen råder over to Triangelvogne, bygget som nogle af de sidste på fabrikken i Odense i 1937 og 1939.

Triangel kæde for detaljerne. Toiletpapirholderen har fabrikkens monogram

Tidsskrift for ELEKTRO- OG MASKINTEKNIK, Nr. 5, juni 1924:

Det er krisetider for vort Lands Smaaabaner, og det samme gælder for saa vidt ogsaa for andre Landes Smaaabaner. Der oprettes Automobiler overalt, og alle Dele af Landet bliver bogstaveligt talt gennemtravlet af Ruteautomobiler, og disse Ruter vinder en ikke ringe Grad af Popularitet grundet paa, at de i en ret udstrakt Grad kan tage Hensyn til de lokale Forhold og de benyttes derfor i stor Udstrækning og paaferer derved Smaaabanerne en ret følelig Konkurrence.

Banerne med deres dyre Anlæg, Materiel og Personale er derfor nædsaget til at foretage saadanne Ændringer i Ders, Drift, at de kan tage den af Ruteautomobilerne paaførte Konkurrence op.

Det gælder først og fremmest at bringe Driftsudgifterne ned og samtidig at forøge Kørselshyppigheden, og hertil viser Motor-

vognene sig at være et virksomt Hjælpemiddel.

Der har tidligere i dette Blad været en Beskrivelse af en udenlandst Motorvognstype (A/G Deutsche Werke, Kiel), i det følgende vil vi bringe en Beskrivelse af en dansk Motorvogn, fremstillet af De forenede Automobilfabrikker A/S i Odense, som velvilligt har overladt os en Beskrivelse af deres Motortog, Model 4.

Motortoget.

Toget bestaar af 2 ens Motorvogne, som kan sammenstilles paa følgende Maader:

- 1 Motorvogn.
- 1 Motorvogn og 1 Paahængsvogn.
- 2 Motorvogne, sammenkoblede ved Bagendeme.
- 2 Motorvogne og 1 Paahængsvogn indskudt mellem disse

Veteranbanen kan oprangere et Triangelmotortog fra 1930'erne. Toget er fotograferet i Handest. Forrest motorvogn M 1210 og bagerst motorvogn M 1. I midten er indrangeret en personvogn.

Samtale med Føreren forbudt
Maks Hastighed 70 km

Formaninger til de rejsende, der opholder sig i førerrummet

De siamesiske tvillinger

De ligner næsten hinanden som to dråber vand; motorvognene FFJ M 1210 og APB M 1.

M 1210 og M 1 er nogle af Triangelens sidstbyggede motorvogne fra slutningen af 1930'erne. Vognene kom til verden i 1937 og 1939 i Odense og leveredes til Fjerritslev-Frederikshavn Jernbane, kaldet FFJ, og til Aalborg Privatbaner, APB. Vognene adskilte sig fra fabrikkens tidligere produktioner, idet de to motorvogne var forsynet med tre aksler mod normalt to.

Vognene er stort set identiske. Eneste synlige forskel er, at M 1210 på et tidspunkt har fået tagkøler og stige fra fodpladen op til taget. M 1 har alene en frontkøler.

Motorvognene var i drift hos Aalborg Privatbaner i omkring 30 år. De kørte på strækningerne til Hadsund, Fjerritslev, Sæby/Frederikshavn, Aså og til Hvalpsund. Under besættelsen med dens knaphed på benzin og olie forsynedes vognene med gasgenerator, der blev monteret på fronten. Gasgeneratoren producerede gengas til benzintmotoren. Hermed kunne vognene gøre aktiv tjeneste hos jernbanen gennem hele besættelsen.

 MARIAGER BISTRO & KONDITORI

Vi laver "alt" & alt er hjemmelavet

A la carte • Møder • Brunch
Selskaber • Receptioner
Kaffearrangementer

Kaffe / the med valgfri kage kr. 62,-

Vi skræddersyer gerne et tilbud efter specielt Deres ønsker

HAVNEGADE 12A • 9550 MARIAGER
TLF. 42 54 95 50 • MARIAGERBK@GMAIL.COM

M 1 på Sæby station 1967 med tog mod Aalborg. Foto: Hans Jørn Fredberg

Efter krigens omfattende kørsler med gengas var benzintmotorerne slidt op, og i 50'erne forsynedes begge vogne med en Leyland dieselmotor, som de bibeholdt i resten af deres tid hos Aalborg Privatbaner.

Da Aalborg Privatbaner definitivt lukkede i 1969, blev M 1 og M 1210 solgt til initiativtagerne til Mariager-Handest Veteranjernbane. Hos Veteranbanen fik motorvognene ikke umiddelbart noget otium. I de næste mange år fremførte de en stor del af veteranbanens mange motortog og et væld af særtog mellem Mariager og Handest. Vognene nåede også vidt omkring med særtog til Brønderslev, Grindsted, Ålestrup, Odense og Varde-Nymindegab for veteranbanen.

FAKTA-Box om M 1210 & M 1

- Bygget 1937 & 1939 hos De forenede Automobilfabrikker A/S i Odense, Triangel, med byggenummer 1386 & 1387
- Leveret med 6 cylindrer MAN benzinmotor, 145 Hk og 4-trins mekanisk gearkasse
- 33 + 4 siddepladser plus wc
- Længde over pufferne 11,22 meter
- Vægt 16,8 tons
- 3 akslet vogn, med træk på bagerste aksel
- 1951 forsynet med Leyland dieselmotor, 125 Hk
- 1992 forsynet med Leyland dieselmotor, 150 Hk
- Max. hastighed 70 km/t
- 1969 solgt til privatmand for indsættelse på Mariager-Handest Veteranjernbane, der åbnede i 1970.